

MINISTARSTVO RADA I MIROVINSKOGA SUSTAVA

N A C R T

**PRIJEDLOG ZAKONA O REPREZENTATIVNOSTI
UDRUGA POSLODAVACA I SINDIKATA**

Zagreb, siječanj 2014.

PRIJEDLOG ZAKONA O REPREZENTATIVNOSTI UDRUGA POSLODAVACA I SINDIKATA

I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavna osnova za donošenje Zakona o reprezentativnosti udruga poslodavaca i sindikata (u daljnjem tekstu: Zakon o reprezentativnosti) sadržana je u odredbi članka 2. stavka 4., a u vezi s odredbom članka 57. stavka 1. i članka 60. stavka 1., 2. i 3. Ustava Republike Hrvatske (Narodne novine, broj 85/10 - pročišćeni tekst).

II. OCJENA STANJA, OSNOVNA PITANJA KOJA TREBA UREDITI ZAKONOM I POSLJEDICE DONOŠENJA ZAKONA

Važeći Zakon o kriterijima za sudjelovanje u tripartitnim tijelima i reprezentativnosti za kolektivno pregovaranje (Narodne novine, broj 82/12, u daljnjem tekstu: Zakon), donijet je u Hrvatskom saboru 18. srpnja 2012. godine, te je stupio na snagu 28. srpnja 2012. godine, nakon niza sastanaka i konzultacija sa socijalnim partnerima jer su aktivnosti na izradi ovoga propisa započele još 2008. godine, a na dugotrajnost postupka pregovora utjecala je motiviranost za donošenje konsenzusom prihvaćenog zakonodavnog okvira za utvrđivanje reprezentativnosti socijalnih partnera. Nakon njegove objave, Zakon je pretrpio neznatan ispravak (Narodne novine, broj 88/12) i u primjeni je duže od godine dana, što omogućuje ograničenu analizu njegovih učinaka.

Polazni statistički podatak djelovanja sindikata i njihovih udruga više razine svakako je podatak da na nacionalnoj razini, odnosno na području dvije ili više županija djeluje ukupno 308 sindikata i 23 udruge sindikata više razine, a na lokalnoj razini, odnosno na području jedne županije djeluje 313 sindikata i 3 udruge sindikata više razine.

Od dana stupanja na snagu Zakona, odnosno od 28. srpnja 2013. godine do 31. listopada 2013. godine, dakle u razdoblju u kojem se utvrđuje reprezentativnost sindikata za kolektivno pregovaranje, u evidenciju reprezentativnih sindikata je upisano ukupno 250 sindikata koji djeluju sami na području, odnosno razini za koju se kolektivno pregovara. U istom je razdoblju, u evidenciju reprezentativnih sindikata upisano i ukupno 78 pisanih sporazuma sindikata o broju i sastavu pregovaračkog odbora, koji uključuju 234 sindikata, a Povjerenstvo za utvrđivanje reprezentativnosti je donijelo 44 rješenja, u kojima je 56 različitih sindikata utvrđeno reprezentativnim, a 19 nereprezentativnim. Slijedom navedenih podataka proizlazi da je u razdoblju primjene Zakona, ukupno 540 sindikata ostvarilo svoju reprezentativnost za kolektivno pregovaranje na raznim razinama i područjima na kojima se pregovaralo o sklapanju kolektivnog ugovora, a što je u odnosu na podatak o ukupnom broju registriranih sindikata gotovo 90%.

Pri tome nije zanemariva i činjenica da je na području na kojima djeluje više sindikata, a za koju se utvrđivala reprezentativnost za kolektivno pregovaranje, gotovo 80% sindikata svoju reprezentativnost ostvarilo na temelju potpisanog sporazuma svih sindikata koji djeluju na određenom području odnosno razini, a svega nešto više od 20% je o toj reprezentativnosti odlučivalo Povjerenstvo. Navedeni podaci upućuju na zaključak da je donošenje Zakona utjecalo

na jačanje sinergije i potaknulo sindikate na međusobno uvažavanje, dogovaranje i sporazumijevanje, te time i ojačalo njihovu pregovaračku poziciju. S druge strane, sklopljen kolektivni ugovor koji je prihvaćen i podržan od svih sindikata koji djeluju na području odnosno razini na kojoj se pregovaralo na temelju njihovog sporazuma, garancija su i poslodavcu, odnosno udruzi poslodavaca na trajniju stabilnost i socijalni mir.

Iako je bilo primjedbi i mišljenja da će utvrđeni kriteriji te način i postupak utvrđivanja reprezentativnosti sindikata za kolektivno pregovaranje onemogućiti i znatno otežati i usporiti početak i tijek pregovora o sklapanju kolektivnih ugovora, primjena Zakona nije niti otežala niti onemogućila sklapanje kolektivnih ugovora, jer je od dana stupanja na snagu Zakona, prema evidenciji kolektivnih ugovora koja se vodi u Ministarstvu rada i mirovinskoga sustava, sklopljeno 57 novih kolektivnih ugovora koji se primjenjuju na cijelom području Republike Hrvatske te 60 izmjena i dopuna važećih kolektivnih ugovora, pri čemu ovaj podatak ne obuhvaća vrlo velik broj novih kolektivnih ugovora i izmjena i dopuna važećih kolektivnih ugovora sklopljenih u ovome razdoblju, a koji se primjenjuju samo na lokalnoj razini te o njima evidenciju vode uredi državne uprave u (21) županiji, pa je taj broj i znatno veći.

Dakle, važeći Zakon je djelomično ostvario očekivane učinke, ali su u njegovoj primjeni uočeni i neki problemi, dvojbe ili nedostaci zbog kojih je potrebno izmijeniti, pojasniti ili dopuniti neke institute, a osobito isti uskladiti s propisima koji su u postupku donošenja odnosno općim propisom o radu i novim propisom o plaćama u javnim službama.

Nakon niza održanih konzultacijskih sastanaka sa socijalnim partnerima (reprezentativnim sindikalnim središnjicama i Hrvatskom udrugom poslodavaca), Ministarstvo rada i mirovinskoga sustava je pristupilo izradi novoga Zakona, kojim će se ukloniti svi uočeni nedostaci u primjeni važećeg zakona. O sadržaju ovoga Prijedloga zakona, postignut je konsenzus sa socijalnim partnerima.

Primjena važećeg Zakona otvorila je niz dvojbi oko primjene pojedinih instituta s područja kolektivnih radnih odnosa koji su propisani Zakonom o radu, a osobito pitanje stranaka kolektivnog ugovora i prava na štrajk. Naime, ako pregovore o sklapanju kolektivnog ugovora mogu voditi samo reprezentativni sindikati, tada se nameće i zaključak da stranke toga kolektivnog ugovora mogu biti samo dio ili svi reprezentativni sindikati. U tom smislu se otvorila i dvojba oko instituta pristupanja kolektivnom ugovoru, jer istom mogu pristupiti samo sindikati koji mogu biti stranka, a ako nereprezentativni sindikati ne mogu biti strankom, tada ne mogu niti pristupiti sklopljenom kolektivnom ugovoru.

U tom smislu se ovim Prijedlogom predlaže definirati tko može biti strankom kolektivnog ugovora, a redizajnom instituta pristupanja kolektivnom ugovoru u općem propisu o radu, propisati mogućnost da i nereprezentativni mogu pristupiti kolektivnom ugovoru i ostvarivati ugovorena prava, ali se neće smatrati strankom toga kolektivnog ugovora. Naime, pitanje pregovara i stranaka kolektivnog ugovora otvara pitanje da li nereprezentativni sindikati, koji ne mogu pregovarati o sklapanju kolektivnog ugovora, mogu pokrenuti štrajk zbog sklapanja, izmjene ili obnove kolektivnog ugovora. Neodrživo bi bilo rješenje da štrajk zbog spora oko kolektivnog ugovora mogu pokrenuti i oni sindikati koji nisu reprezentativni za pregovore o sklapanju toga ugovora ili oni koji su reprezentativni, ali su odbili sudjelovati u pregovorima,

čime su se isključili iz prava na štrajk. Stoga se predlaže propisati da strankom kolektivnog ugovora mogu biti samo reprezentativni sindikati koji su sudjelovali u pregovorima o njegovom sklapanju, ali je u tom slučaju potrebno definirati kada će takav kolektivni ugovor biti važeći.

Naime, čak i u slučaju da su svi reprezentativni sindikati pregovarali o sklapanju kolektivnog ugovora, otvara se pitanje da li taj kolektivni ugovor može biti važeći ako ga potpiše samo jedan reprezentativan sindikat, koji okuplja možda samo 21% radnika članova sindikata. Primjenjujući pri tome opće prihvaćena demokratska načela i na socijalni dijalog, ovim se predlaže da će kolektivni ugovor kojeg su pregovarali reprezentativni sindikati biti važeći ako ga potpišu reprezentativni sindikati koji u svom članstvu imaju više od 50% radnika članova u odnosu na ukupan broj radnika članova svih reprezentativnih sindikata na području odnosno razini za koju se kolektivni ugovor sklapa. Na taj se način onemogućava da na području na kojem postoji nekoliko reprezentativnih sindikata s većom razlikom u broju članova, a koji reprezentativnost ostvaruju ukoliko u svom članstvu imaju 20% radnika članova od ukupno sindikalno organiziranih radnika (dakle i onih reprezentativnih i onih nereprezentativnih sindikata), da kolektivni ugovor bude važeći ako ga potpiše samo jedan reprezentativni sindikat s možda samo 20% članova, a da ga ujedno ne potpiše drugi reprezentativni sindikat s možda 48% članova. Ujedno se propisivanjem praga za važenje kolektivnog ugovora dodatno utječe na motivaciju reprezentativnih sindikata na suradnju i zajedničko pregovaranje.

Postojeće normativno rješenje koje je propisivalo posebne uvjete za reprezentativnost tzv. „strukovnih“ sindikata, odnosno sindikata koji u svom članstvu imaju najmanje sedamdeset pet posto radnika iste struke i zanimanja i koji su reprezentativnost stjecali ako u svom članstvu imaju najmanje 40% radnika članova od ukupnog broja radnika iste struke i zanimanja zaposlenih kod poslodavca ili poslodavaca koji posluju na području za koje se pregovara o sklapanju kolektivnog ugovora, ukazalo se neprimjerenim zbog znatno nižih kriterija stjecanja reprezentativnosti i mogućeg dodatnog poticanja fragmentiranost na sindikalnoj strani. Kako važeće zakonodavstvo ne omogućuje pregovore o sklapanju strukovnih kolektivnih ugovora, već potiče bipartitne pregovore na granskim razinama, ovim se Prijedlogom ne predlaže za strukovne sindikate propisivati posebne, povlaštene kriterije. Tim više, što dosadašnja primjena Zakona ukazuje da se najveći broj reprezentativnosti stječe na temelju sporazuma sindikata, u kojem smislu je i malim strukovnim sindikatima omogućeno da na temelju takvog sporazuma pregovaraju o sklapanju kolektivnog ugovora.

Naime, pisani sporazum svih sindikata koji djeluju na području za koje se kolektivno pregovara, po važećem normativnom rješenju podrazumijevao je stjecanje reprezentativnosti za sve sindikate potpisnike toga sporazuma, bez obzira na broj njihovih članova. Ovim se prijedlogom predlaže da svi sindikati međusobnim pisanim sporazumom utvrđuju koji su sindikati reprezentativni za pregovore o sklapanju kolektivnog ugovora, što je dobro rješenje za ona područja, odnosno razine na kojima djeluje velik broj sindikata, kao što je na primjer Zagrebački holding.

Dakle, reprezentativni sindikati koji se pregovarali o sklapanju kolektivnog ugovora, ali isti nisu potpisali, mogu organizirati i provesti štrajk zbog sklapanja, izmjene ili obnove kolektivnog ugovora, dok to pravo ne ostvaruju nereprezentativni sindikati, kao niti reprezentativan sindikat koji je odbio pregovarati o tom kolektivnom ugovoru.

Što se tiče međunarodnog radnog prava, treba istaknuti kako nadzorna tijela Međunarodne organizacije rada ne smatraju propis koji definira sustav reprezentativnosti u cilju dodjeljivanja statusa najreprezentativnijih organizacija određenim organizacijama radnika ili poslodavaca u svrhu kolektivnog pregovaranja i prava na štrajk ili zastupljenosti u nacionalnim tripartitnim tijelima, suprotnim načelima slobode udruživanja, ako su ispunjeni sljedeći uvjeti:

1. utvrđivanje najreprezentativnije organizacije bi se trebalo temeljiti na unaprijed utvrđenim, preciznim i objektivnim kriterijima, kako bi se izbjegla svaka mogućnost pristranosti ili zlouporabe
2. razlikovanje između najreprezentativnijih organizacija i ostalih organizacija bi trebalo biti ograničeno na određena povlaštena prava, kao npr. u svrhu kolektivnog pregovaranja, konzultacija s javnim vlastima ili određivanja predstavnika radnika i poslodavaca na međunarodnim sastancima
3. sindikatima koji se ne smatraju reprezentativnima, koji stoga nisu zastupljeni u tripartitnim konzultativnim tijelima ili koji nemaju pravo na sklapanje kolektivnih ugovora, ne smiju se uskratiti njihova prava na obranu radnih interesa svojih članova, na organiziranje vlastite administracije i formuliranje njihovih programa aktivnosti
4. odluka da se određenim organizacijama dodijeli status najreprezentativnijih radničkih udruga, i kao rezultat toga, davanje određenih povlastica i prava, ne smije rezultirati ugrožavanjem slobode izbora od strane radnika niti nepravedno utjecati na izbor organizacija radnika ili poslodavaca
5. procjena reprezentativnosti, posebno pri utvrđivanju najreprezentativnijih organizacija obično bi trebala biti učinjena od strane neovisnog tijela, uz svako jamstvo nezavisnosti i objektivnosti

Zaključno još treba naglasiti i zahtjev Europske socijalne povelje, koja jasno navodi da kriteriji reprezentativnosti moraju biti propisani zakonom te da se sindikatima kojima nije priznat status reprezentativnog sindikata, mora omogućiti pravo na sudsku zaštitu od takve odluke. U tom se smislu nameće nužnim, zakonom omogućiti sindikatima pravo na sudsku zaštitu protiv odluke kojom im se ne priznaje status reprezentativnog sindikata, odnosno kojom im se uskraćuje pravo na zastupljenost u pregovaračkom odboru sindikata za kolektivno pregovaranje, kako bi se zakonska rješenja u potpunosti uskladila s člankom 6. Europske socijalne povelje, kojom se jamči pravo na kolektivno pregovaranje.

Niti uskrata prava nereprezentativnim sindikatima na organiziranje i provedbu štrajka zbog sklapanja, izmijene ili obnove kolektivnog ugovora, ne smatraju se suprotnim načelima slobode udruživanja, u kojem smislu ističemo i neka od stajališta Odbora za slobodu udruživanja Međunarodne organizacije rada:

- sustav kolektivnog pregovaranja s isključivim pravom reprezentativnog sindikata na kolektivno pregovaranje je kompatibilan s principom slobode udruživanja,
- razlika između reprezentativnog i nereprezentativnog sindikata ne smije biti takva da nereprezentativni sindikat ne može braniti interese svojih članova tako da na primjer predstavlja svoje članove, uključujući i u individualnim radnim sporovima te da izrađuje

svoje statute i pravila, potpuno slobodno bira svoje predstavnike, organizira svoje upravljanje i djelatnosti i utvrđuje svoje programe,

- nereprezentativni sindikati kojima nije priznato pravo na kolektivno pregovaranje imaju pravo predstavljati svoje članove i zastupati ih u individualnim radnim sporovima.

Postupak i način utvrđivanja reprezentativnosti, sastav i rad Povjerenstva za utvrđivanje reprezentativnosti i osigurana sudska zaštita protiv odluka Povjerenstva, udovoljavaju sve međunarodne zahtjeve te ni na koji način ne narušavaju slobode organiziranja i kolektivnog pregovaranja.

Primjena važećeg Zakona bila je otežana u postupcima utvrđivanja reprezentativnosti sindikata za kolektivne pregovore u državnim i javnim službama jer u jednakim situacijama nisu dosljedno poštivana i jednaka načela, te se za državne službe utvrđivala reprezentativnost sindikata, a za javne službe se za pregovore o sklapanju Temelnog kolektivnog ugovora utvrđivao sastav pregovaračkog odbora. Osim toga, i primjena Nacionalne klasifikacije djelatnosti na definiranje područja za koje se kolektivno pregovara pokazala se neprimjenjivom, osobito za kolektivne pregovore u realnom gospodarstvu, gdje se uobičajeno pregovara na razini jednog poslodavca ili na razini udruge poslodavaca, te se novim prijedlogom za kolektivne pregovore i utvrđivanje reprezentativnosti sindikata utvrđuje samo razina, koja se određuje prema primjeni kolektivnog ugovora na radnike jednog poslodavca ili na radnike udruge poslodavaca.

Uvažavajući specifičnosti državnih i javnih službi, za koje se sredstva za materijalna prava radnika osiguravaju u Državnom proračunu, i koji za temeljne kolektivne ugovore pregovaraju s pregovaračkim odborom Vlade Republike Hrvatske, predlaže se isti način utvrđivanja pregovaračkog odbora sindikata putem Povjerenstva. Za državne službe se pregovarački odbor utvrđuje razmjerno broju radnika članova sindikata koji sudjeluju u postupku utvrđivanja pregovaračkog odbora u odnosu na broj ukupno organiziranih radnika na području državnih službi, do najviše jedanaest članova. Za pregovore o temeljnom kolektivnom ugovoru za javne službe pregovarački odbor sindikata se utvrđuje na način da svako područje prema Nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti bude zastupljeno s jednim članom, predstavnikom sindikata koji ima na tom području najveći broj radnika članova, a preostali članovi se utvrđuju prema razmjernom broju radnika članova sindikata koji sudjeluju u postupku utvrđivanja pregovaračkog odbora u odnosu na broj ukupno sindikalno organiziranih radnika, također do najviše do 11 članova. Temeljni kolektivni ugovor za javne službe, koji se primjenjuje na raznim područjima na kojima je vrlo velika razlika kako broja zaposlenih tako i broja sindikalno organiziranih radnika, bit će važeći ako ga potpiše najmanje jedan sindikat iz svakog područja za koje se pregovaralo i koji je u pregovaračkom odboru imao svog predstavnika.

Zbog promjena koje se predlažu u području normativnog uređenja plaća u državnim i javnim službama, temeljnim kolektivnim ugovorima za državnu službu i sve javne službe ugovarat će se uvećanja plaća za prekovremeni, noćni rad i smjenski rad te za rad nedjeljom, blagdanom ili nekim drugim danom koji je zakonom određen kao neradni, kao i naknada za pripravnost, a u cilju primjene načela „za jednak rad i jednaka plaća“. Granskim kolektivnim ugovorima koji će se primjenjivati na zaposlene samo u jednom području, odnosno odjeljku

javnih službi prema Nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti ugovarat će se specifični dodaci zbog otežanih uvjeta rada u tom području, a za pregovore će se utvrđivati reprezentativnost sindikata po općem kriteriju, odnosno na bazi najmanje 20% radnika članova u odnosu na ukupan broj sindikalno organiziranih radnika u tom području, odnosno odjeljku.

Trajanje jednom utvrđene reprezentativnosti, sada se produžuje na vrijeme važenja sklopljenog kolektivnog ugovora, te ukoliko na području ili razini za koju je kolektivni ugovor sklopljen nema promjena na sindikalnoj strani niti se sindikati međusobno ne osporavaju, omogućuje se da se o izmjenama i dopunama toga kolektivnog ugovora može pregovarati s istim pregovaračkim odborom reprezentativnih sindikata. Ukoliko se želi pregovarati nakon isteka roka važenja kolektivnog ugovora ili je na području, odnosno razini važenja kolektivnog ugovora došlo do promjena na sindikalnoj strani ili je započeo djelovati novi sindikat, potrebno je ponovo utvrđivati reprezentativnost, a ako se reprezentativnim utvrde različiti sindikati, tada se može pregovarati samo o novom kolektivnom ugovoru, čijim sklapanjem prethodni kolektivni ugovor po sili zakona prestaje važiti.

S obzirom na uočene nedostatke u provođenju postupka utvrđivanja reprezentativnosti udruga sindikata i udruga poslodavaca više razine za sudjelovanje u tripartitnim tijelima, Zakonom se na jasniji i pravedniji način uređuje postupak utvrđivanja reprezentativnosti za sudjelovanje u tripartitnim tijelima.

U odnosu na postupak utvrđivanja reprezentativnosti sindikata za kolektivno pregovaranje, također je dopunjen postupak koji se provodi pred Povjerenstvom te su skraćeni rokovi u postupanju.

Obzirom da u primjeni odredbi o načinu, kriterijima i pravima sudjelovanja u tripartitnim tijelima na nacionalnoj razini, kao i odredbi o Povjerenstvu, nije bilo poteškoća niti dvojbi, iste se predlažu u gotovo neizmijenjenom sadržaju.

III. OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA

Sredstva za ostvarivanje prava utvrđenih Zakonom o reprezentativnosti, odnosno sredstva za neometani rad Povjerenstva i za administrativnu pomoć koju Povjerenstvu pruža Ministarstvo rada i mirovinskoga sustava, osigurana su na aktivnosti A854006-Administracija i upravljanje na poziciji 3291 u ukupnom iznosu od 360.000,00 kuna za 2014. godinu, s koje se podmiruju troškovi rada povjerenstava za stručne ispite na području zaštite na radu, rad miritelja i ovoga Povjerenstva. Obzirom da su troškovi rada Povjerenstva za utvrđivanje reprezentativnosti do sada iznosili ukupno 10.902,36 kuna, predloženi Zakon neposredno ne dovodi do povećanja rashoda državnog proračuna.

IV. TEKST PRIJEDLOGA ZAKONA O REPREZENTATIVNOSTI UDRUGA POSLODAVACA I SINDIKATA

PRIJEDLOG ZAKONA O REPREZENTATIVNOSTI UDRUGA POSLODAVACA I SINDIKATA

I. OPĆE ODREDBE

Predmet Zakona

Članak 1.

(1) Ovim se Zakonom propisuju kriteriji i postupak utvrđivanja reprezentativnosti udruga poslodavaca i sindikata više razine za sudjelovanje u tripartitnim tijelima na nacionalnoj razini, kriteriji i postupak utvrđivanja reprezentativnosti sindikata za kolektivno pregovaranje te prava reprezentativnih udruga.

(2) Sindikati i udruge poslodavaca te njihove udruge više razine čija je reprezentativnost utvrđena prema odredbama ovoga Zakona imaju posebna prava i obveze utvrđene ovim Zakonom.

(3) Sindikati i udruge poslodavaca te njihove udruge više razine, čija reprezentativnost nije utvrđena prema odredbama ovoga Zakona, imaju pravo na slobodno udruživanje, donošenje programa i organiziranje djelatnosti u punoj neovisnosti, uskladu s propisima, osim prava utvrđenih ovim Zakonom.

(4) Riječi koje imaju rodno značenje, bez obzira jesu li u ovom Zakonu korištene u muškom ili ženskom rodu, odnose se na jednak način na muški i ženski rod.

II. KRITERIJI ZA SUDJELOVANJE U TRIPARTITNIM TIJELIMA

Kriteriji reprezentativnosti udruga poslodavaca više razine za sudjelovanje u tripartitnim tijelima na nacionalnoj razini

Članak 2.

Reprezentativna udruga poslodavaca više razine za sudjelovanje u tripartitnim tijelima na nacionalnoj razini, u smislu ovoga Zakona, je udruga poslodavaca više razine koja kumulativno ispunjava sljedeće uvjete:

1) da je najmanje šest mjeseci prije dana podnošenja zahtjeva za utvrđivanje reprezentativnosti upisana u registar udruga poslodavaca više razine,

2) da je u nju udruženo najmanje tri tisuće poslodavaca ili da u nju udruženi poslodavci zapošljavaju najmanje sto tisuća radnika,

3) da je u nju udruženo najmanje pet udruga poslodavaca koje djeluju u različitim područjima djelatnosti utvrđenim Nacionalnom klasifikacijom djelatnosti,

4) da ona ili u nju udružene udruge poslodavaca imaju područne urede u najmanje četiri županije,

5) da raspolaže potrebnim prostorom i drugim materijalnim uvjetima za rad te da zapošljava najmanje pet radnika na temelju ugovora o radu.

Kriteriji reprezentativnosti udruge sindikata više razine za sudjelovanje u tripartitnim tijelima na nacionalnoj razini

Članak 3.

(1) Reprezentativna udruga sindikata više razine za sudjelovanje u tripartitnim tijelima na nacionalnoj razini, u smislu ovoga Zakona, je udruga sindikata više razine koja kumulativno ispunjava sljedeće uvjete:

- 1) da je najmanje šest mjeseci prije dana podnošenja zahtjeva za utvrđivanje reprezentativnosti upisana u registar udruga sindikata više razine,
- 2) da u nju udruženi sindikati imaju najmanje pedeset tisuća radnika članova,
- 3) da je u nju udruženo najmanje pet sindikata koji djeluju u različitim područjima djelatnosti utvrđenim Nacionalnom klasifikacijom djelatnosti,
- 4) da ona ili u nju udruženi sindikati imaju područne urede u najmanje četiri županije,
- 5) da raspolaže potrebnim prostorom i drugim materijalnim uvjetima za rad te da zapošljava najmanje pet radnika na temelju ugovora o radu.

(2) U broj radnika članova sindikata iz stavka 1. podstavka 2. ovoga članka, ubrajaju se radnici članovi sindikata kojima poslodavac na temelju pisane suglasnosti ušteže sindikalnu članarinu od plaće, koji koriste prava na roditeljske i roditeljske potpore u skladu s posebnim propisom i koji samostalno uplaćuju sindikalnu članarinu.

Prava reprezentativnih udruga više razine koje sudjeluju u tripartitnim tijelima na nacionalnoj razini

Članak 4.

Reprezentativne udruge sindikata i poslodavaca više razine koje sudjeluju u tripartitnim tijelima na nacionalnoj razini imaju pravo:

- 1) predložiti Vladi Republike Hrvatske svoje predstavnike za tripartitno izaslanstvo Vlade Republike Hrvatske na Međunarodnoj konferenciji rada te imenovati svoje predstavnike u druga međunarodna i europska tijela i organizacije,
- 2) u skladu sa zakonom ili posebnim sporazumom imenovati svoje predstavnike te na drugi način sudjelovati u radu Gospodarsko-socijalnog vijeća i u drugim tijelima u kojima se odvija tripartitni socijalni dijalog na nacionalnoj razini,
- 3) imenovati svoje predstavnike u druga tijela za koja je posebnim propisom ili sporazumom predviđeno sudjelovanje predstavnika sindikata i poslodavaca na nacionalnoj razini.

Sudjelovanje udruga u tripartitnim tijelima na lokalnoj i područnoj (regionalnoj) razini

Članak 5.

(1) Na razini jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave može se osnovati gospodarsko-socijalno vijeće radi utvrđivanja i ostvarivanja usklađenih djelatnosti u cilju zaštite i promicanja gospodarskih i socijalnih prava, odnosno interesa radnika i poslodavaca u lokalnoj i područnoj (regionalnoj) jedinici, vođenja usklađene gospodarske, socijalne i razvojne politike te poticanja sklapanja i primjene kolektivnih ugovora.

(2) Sporazumom o osnivanju Gospodarsko-socijalnog vijeća, kojega sklapa Vlada Republike Hrvatske te udruge sindikata i udruge poslodavaca više razine kojima je reprezentativnost utvrđena na nacionalnoj razini, može se utvrditi način i postupak osnivanja te sastav gospodarsko-socijalnih vijeća na razini jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Prava reprezentativnih udruga koje sudjeluju u tripartitnim tijelima na lokalnoj i područnoj (regionalnoj) razini

Članak 6.

Udruga sindikata i poslodavaca više razine koja na temelju sporazuma iz članka 5. stavka 2. ovoga Zakona sudjeluje u tripartitnim tijelima na lokalnoj i područnoj (regionalnoj) razini, ima pravo:

- 1) imenovati svoje predstavnike u gospodarsko-socijalno vijeće jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i drugih tijela u kojima se odvija tripartitni socijalni dijalog na tim razinama,
- 2) imenovati svoje predstavnike u druga tijela za koja je posebnim propisom ili sporazumom predviđeno sudjelovanje predstavnika sindikata i poslodavaca.

III. REPREZENTATIVNOST SINDIKATA ZA KOLEKTIVNO PREGOVARANJE

Reprezentativnost sindikata za kolektivno pregovaranje

Članak 7.

(1) Ako na razini za koju se pregovara o sklapanju kolektivnog ugovora djeluje samo jedan sindikat, taj se sindikat smatra reprezentativnim i njegova se reprezentativnost ne utvrđuje.

(2) Ako na razini za koju se pregovara o sklapanju kolektivnog ugovora djeluje više sindikata, svi sindikati koji djeluju na toj razini mogu pisanim sporazumom utvrditi koji se sindikati smatraju reprezentativnim te se reprezentativnost tih sindikata ne utvrđuje.

(3) Pisani sporazum iz stavka 2. ovoga članka mora sadržavati podatak o broju radnika članova onih sindikata, koji se na temelju sporazuma smatraju reprezentativnim.

Kriteriji reprezentativnosti sindikata za kolektivno pregovaranje

Članak 8.

(1) Ako na razini za koju se pregovara o sklapanju kolektivnog ugovora djeluje više sindikata, a isti ne postignu pisani sporazum iz članka 7. stavka 2. ovoga Zakona, svaki sindikat može pred Povjerenstvom za utvrđivanje reprezentativnosti (dalje: Povjerenstvo) pokrenuti postupak utvrđivanja reprezentativnosti sindikata u skladu s ovim Zakonom.

(2) U postupku utvrđivanja reprezentativnosti sindikata iz stavka 1. ovoga članka, reprezentativnim sindikatom smatra se sindikat koji kod poslodavca ili na razini za koju se sklapa kolektivni ugovor ima najmanje dvadeset posto radnika članova od ukupnog broja sindikalno organiziranih radnika zaposlenih kod poslodavca ili poslodavaca koji posluju na razini za koju se sklapa kolektivni ugovor.

(3) Na utvrđivanje broja radnika članova sindikata iz stavka 2. ovoga članka, na odgovarajući način se primjenjuje odredba članka 3. stavka 2. ovoga Zakona.

Pregovarački odbor sindikata za kolektivno pregovaranje

Članak 9.

(1) Ako se u postupku iz članka 8. stavka 1. ovoga Zakona, utvrdi reprezentativnost za više sindikata koji djeluju na razini za koju se sklapa kolektivni ugovor, poslodavac odnosno udruga poslodavaca može pregovarati samo s pregovaračkim odborom kojeg čine predstavnici tih sindikata.

(2) U slučaju iz stavka 1. ovoga članka, svaki reprezentativni sindikat ima pravo sudjelovanja u radu pregovaračkog odbora razmjerno broju radnika članova sindikata u odnosu na broj ukupno sindikalno organiziranih radnika na razini, području, odnosno odjeljku prema Nacionalnoj klasifikacije djelatnosti za koje se pregovara, najmanje s jednim predstavnikom, osim ako se drukčije ne dogovore.

(3) Pregovarački odbor sindikata ne može imati više od jedanaest članova.

(4) Pregovarački odbor sam utvrđuje način rada i donošenje odluka.

(5) Sindikatu koji nije reprezentativan, pregovarački odbor sindikata dužan je tijekom kolektivnog pregovaranja omogućiti iznošenje stavova i prijedloga o posebnim pravima njihovih članova.

Trajanje reprezentativnosti sindikata za kolektivno pregovaranje

Članak 10.

(1) Sindikati kojima je reprezentativnost utvrđena u skladu sa člankom 7. stavkom 1., 2. i člankom 8., u vezi sa člankom 24. ovoga Zakona, te sindikati koji su temeljem članka 14. stavka 2. i 3. ovoga Zakona, zastupljeni u pregovaračkom odboru, zadržavaju svoju reprezentativnost, odnosno pravo na zastupljenost u pregovaračkom odboru za razdoblje za koje je sklopljen kolektivni ugovor.

(2) Ako se tijekom važenja kolektivnog ugovora žele pokrenuti pregovori o sklapanju novog kolektivnog ugovora, prethodno utvrđena reprezentativnost sindikata prestaje, a pregovori mogu započeti nakon utvrđivanja reprezentativnosti sindikata u skladu s ovim Zakonom.

Ovlasti za kolektivno pregovaranje

Članak 11.

(1) U slučaju iz članka 9. stavka 1. ovoga Zakona, kolektivni pregovori mogu započeti kada rješenje o utvrđivanju reprezentativnosti sindikata postane izvršno i kada reprezentativni sindikati utvrde sastav svoga pregovaračkog odbora, te kada o sastavu pregovaračkog odbora pisano obavijeste poslodavca ili udrugu poslodavaca.

(2) Ako se tijekom razdoblja utvrđene reprezentativnosti sindikata, odnosno tijekom trajanja prava na zastupljenost u pregovaračkom odboru iz članka 10. ovoga Zakona, žele pokrenuti pregovori o izmjenama i dopunama sklopljenog kolektivnog ugovora, poslodavac, odnosno udruga poslodavaca može pregovarati s pregovaračkim odborom sindikata čija je reprezentativnost utvrđena za sklapanje toga kolektivnog ugovora.

(3) Ako se nakon prestanka važenja kolektivnog ugovora sklopljenog na određeno vrijeme žele pokrenuti pregovori o sklapanju novog kolektivnog ugovora poslodavac, odnosno udruga poslodavaca može pregovarati samo s pregovaračkim odborom reprezentativnih sindikata, čija je reprezentativnost, odnosno pravo na sudjelovanje u pregovaračkom odboru utvrđena prema odredbama ovoga Zakona.

(4) U slučaju iz stavka 2. i 3. ovoga članka, kada nije utvrđena reprezentativnost jednog ili više sindikata koji su potpisnici prethodno sklopljenog kolektivnog ugovora, odnosno utvrđena je reprezentativnost ili pravo na sudjelovanje u pregovaračkom odboru jednog ili više drugih sindikata, može se kolektivno pregovarati samo o sklapanju novog kolektivnog ugovora.

(5) U slučaju iz stavka 4. ovoga članka, sklapanjem novog kolektivnog ugovora prestaje važiti prethodno sklopljen kolektivni ugovor.

Područje i razina za koje se kolektivno pregovara

Članak 12.

- (1) Kolektivno se pregovara i kolektivni ugovor se sklapa na određenoj razini.
- (2) Razina za koju se kolektivno pregovara, u smislu ovoga Zakona, određuje se ovisno o primjeni kolektivnog ugovora na radnike jednog poslodavca, odnosno udruge poslodavaca.
- (3) Iznimno od stavka 1. ovoga članka, kolektivno se pregovara o sklapanju kolektivnog ugovora za područje, odnosno odjeljak, koje se utvrđuje u skladu s Nacionalnom klasifikacijom djelatnosti samo za pregovore o sklapanju kolektivnog ugovora koji će se primjenjivati za službenike i namještenike u državnoj i javnim službama.
- (4) Sindikat, odnosno sindikati iz članka 7. stavka 1. i 2. ovoga Zakona, dužni su u obavijesti iz članka 27. stavka 2. ovoga Zakona, navesti razinu na kojoj se presumira njihova reprezentativnost.
- (5) Područje, odjeljak odnosno razinu za koju se utvrđuje reprezentativnost sindikata u slučaju iz članka 8. stavka 1. ovoga Zakona, dužan je u svom zahtjevu za utvrđivanje reprezentativnosti sindikata za kolektivne pregovore, predložiti sindikat koji pokreće postupak.

Pregovarački odbori poslodavca za kolektivne pregovore u državnoj i javnoj službi

Članak 13.

- (1) U slučaju pregovaranja o sklapanju kolektivnog ugovora kojima se ugovaraju prava zaposlenih za koja se sredstva za plaće i druga materijalna prava radnika osiguravaju u državnom proračunu prema posebnom propisu, sindikati, odnosno reprezentativni sindikati mogu pregovarati o sklapanju kolektivnog ugovora samo s pregovaračkim odborom kojeg imenuje ili za to ovlasti Vlada Republike Hrvatske.
- (2) U slučaju pregovaranja o sklapanju kolektivnog ugovora kojim se ugovaraju prava zaposlenih u javnim ustanovama koje je osnovala Republika Hrvatska, reprezentativni sindikati mogu pregovarati o sklapanju kolektivnog ugovora samo s pregovaračkim odborom kojeg imenuje ili za to ovlasti čelnik središnjeg tijela državne uprave nadležan za obavljanje poslova upravnog nadzora nad radom te javne ustanove.
- (3) U slučaju pregovaranja o sklapanju kolektivnog ugovora kojim se ugovaraju prava zaposlenih za koja se sredstva za plaće i druga materijalna prava radnika osiguravaju u proračunu jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave prema posebnom propisu, reprezentativni sindikati, odnosno udruga sindikata mogu pregovarati o sklapanju kolektivnog ugovora samo s pregovaračkim odborom kojeg imenuje ili za to ovlasti nadležno tijelo utvrđeno statutom tih jedinica.

Pregovarački odbori sindikata za kolektivne pregovore u državnoj i javnoj službi

Članak 14.

- (1) Ako se pregovara o sklapanju kolektivnog ugovora iz članka 13. stavka 1. ovoga Zakona koji će se primjenjivati na području državne službe, odnosno na više područja javnih službi prema Nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti, može se kolektivno pregovarati samo s pregovaračkim odborom sindikata koje utvrđuje Povjerenstvo.

(2) Ako se pregovara o sklapanju kolektivnog ugovora koji će se primjenjivati na službenike i namještenike u tijelima državne uprave odnosno državnim tijelima, broj i sastav pregovaračkog odbora sindikata utvrdit će Povjerenstvo, razmjerno broju radnika članova sindikata koji sudjeluju u postupku utvrđivanja pregovaračkog odbora u odnosu na broj ukupno sindikalno organiziranih radnika na području za koje se pregovara, a do najviše jedanaest članova.

(3) Ako se pregovara o sklapanju kolektivnog ugovora koji će se primjenjivati na više područja javnih službi prema Nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti, broj i sastav pregovaračkog odbora sindikata iz stavka 1. ovoga članka, utvrdit će Povjerenstvo na način da svako područje bude zastupljeno s jednim članom, predstavnikom sindikata koji na tom području ima najveći broj radnika članova, a preostali članovi pregovaračkog odbora utvrdit će se razmjerno broju radnika članova sindikata koji sudjeluju u postupku utvrđivanja pregovaračkog odbora u odnosu na broj ukupno sindikalno organiziranih radnika na području za koje se pregovara, a do najviše jedanaest članova.

(4) Ako se pregovara o sklapanju kolektivnog ugovora koji će se primjenjivati na pojedinom području ili odjeljku javnih službi prema Nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti, može se pregovarati s pregovaračkim odborom sindikata, čija je reprezentativnost utvrđena u skladu sa člankom 7. i 8. ovoga Zakona.

IV. POSTUPAK UTVRĐIVANJA REPREZENTATIVNOSTI

1. Povjerenstvo

Nadležnost, imenovanje i uvjeti rada Povjerenstva

Članak 15.

(1) Postupak utvrđivanja reprezentativnosti prema odredbama ovoga Zakona provodi Povjerenstvo.

(2) Povjerenstvo ima pet članova i pet zamjenika članova, koje na vrijeme od pet godina imenuje ministar nadležan za rad (dalje: ministar).

(3) Članove i zamjenike članova Povjerenstva imenuje ministar iz reda neovisnih istaknutih stručnjaka, od kojih po dva člana i dva zamjenika na pisani prijedlog udruga sindikata i udruga poslodavaca više razine, kojima je reprezentativnost utvrđena na nacionalnoj razini, u roku od trideset dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona, odnosno trideset dana prije isteka mandata iz stavka 2. ovoga članka.

(4) Pri imenovanju članova i provođenju postupka utvrđivanja reprezentativnosti mora se voditi računa o načelu neovisnosti, nepristranosti i objektivnosti.

(5) Povjerenstvo može tužiti i biti tuženo na temelju ovlaštenja, odnosno obveza utvrđenih ovim Zakonom.

(6) Ministarstvo nadležno za rad (dalje: ministarstvo) osigurava uvjete, administrativnu podršku i potrebna sredstva za rad Povjerenstva.

(7) Ministar pravilnikom propisuje iznos naknade i način isplate naknade za rad Povjerenstva.

Način rada Povjerenstva

Članak 16.

(1) Povjerenstvo će na svojoj prvoj sjednici izabrati predsjednika i dva potpredsjednika te donijeti poslovnik o svom radu i načinu donošenja odluka.

(2) Povjerenstvo može točnost dostavljenih podataka utvrditi uvidom u odgovarajuće registre, evidencije ili izvore službenih podataka, poštujući pri tome propise o zaštiti osobnih podataka.

(3) Ako Povjerenstvo tijekom rada posumnja u istinitost dostavljenih podataka ili takvu sumnju iskaže udruga čija se reprezentativnost u tom postupku utvrđuje, Povjerenstvo može kod poslodavca ili na drugi prikladan način provjeriti točnost dostavljenih podataka, odnosno od tijela nadležnog za inspekciju rada zatražiti da izvrši tu provjeru.

(4) U slučaju iz stavka 3. ovoga članka, tijelo nadležno za inspekciju rada dužno je u roku od petnaest dana od dana podnesenog zahtjeva, nadzorom provjeriti točnost podataka i o tome izvjestiti Povjerenstvo.

2. Utvrđivanje reprezentativnosti udruga za sudjelovanje u tripartitnim tijelima na nacionalnoj razini

Pokretanje postupka za utvrđivanje reprezentativnosti

Članak 17.

(1) Nakon isteka razdoblja utvrđene reprezentativnosti, udruga poslodavaca više razine, odnosno udruga sindikata više razine koja želi da se utvrdi njezina reprezentativnost za sudjelovanje u tripartitnim tijelima na nacionalnoj razini, mora Povjerenstvu podnijeti prijedlog za pokretanje postupka za utvrđivanje reprezentativnosti.

(2) Nakon što zaprimi prijedlog iz stavka 1. ovoga članka, Povjerenstvo će u roku od petnaest dana, u narodnim novinama i na mrežnoj stranici ministarstva, objaviti javni poziv svim udrugama poslodavaca više razine i udrugama sindikata više razine, da u roku od šezdeset dana od objave javnog poziva i oni dostave svoje zahtjeve za utvrđenje reprezentativnosti, uz upozorenje da se u slučaju ne udovoljavanja tom pozivu njihova reprezentativnost u tom postupku neće utvrđivati.

Zahtjev za utvrđivanje reprezentativnosti

Članak 18.

(1) Zahtjev udruge poslodavaca više razine mora sadržavati:

- 1) popis poslodavaca članova udruge poslodavaca, s naznakom broja radnika iz članka 2. stavka 1. podstavka 2. ovoga Zakona koje ti poslodavci zapošljavaju,
- 2) popis udruženih udruga poslodavaca, s naznakom područja u kojima one djeluju utvrđenim prema Nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti,
- 3) popis područnih ureda u županijama,
- 4) podatke o raspoloživim prostornim i drugim materijalnim uvjetima za rad te podatke o broju radnika zaposlenih u stručnim službama.

(2) Zahtjev udruge sindikata više razine mora sadržavati:

- 1) popis u udregu udruženih sindikata, s brojem radnika članova sindikata kojima poslodavac na temelju pisane suglasnosti od plaće usteže članarinu i koji koriste prava na roditeljske i roditeljske potpore u skladu s posebnim propisom, ovjeren od poslodavca, te od sindikata ovjeren broj radnika članova sindikata koji samostalno uplaćuju članarinu,

2) popis udruženih sindikata, s naznakom područja u kojima oni djeluju utvrđenim prema Nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti,

3) popis područnih ureda u županijama,

4) podatke o raspoloživim prostornim i drugim materijalnim uvjetima za rad, te podatke o broju radnika zaposlenih u stručnim službama.

(3) Podaci u podnesenom zahtjevu moraju biti iskazani sa stanjem u mjesecu koji prethodi mjesecu u kojem je zahtjev podnesen.

(4) Na zahtjev sindikalnog povjerenika ili sindikalnog predstavnika, poslodavac je dužan u roku od osam dana od dana podnesenog zahtjeva, sindikatu dostaviti broj radnika članova sindikata iz članka 3. stavka 2. ovoga Zakona, osim za radnike članove sindikata koji samostalno uplaćuju sindikalnu članarinu.

(5) Podatak iz stavka 4. ovoga članka mora supotpisati ovlaštena osoba poslodavca te povjerenici, odnosno predstavnici svih sindikata koji imaju članove zaposlene kod toga poslodavca i koji sudjeluju u postupku utvrđivanja reprezentativnosti.

(6) Ako poslodavac u roku iz stavka 5. ovoga članka ne dostavi podatke iz stavka 4. ovoga članka, na zahtjev sindikalnog povjerenika ili sindikalnog predstavnika inspektor rada će u roku od dvadeset četiri sata od podnošenja zahtjeva, rješenjem poslodavcu naložiti da u roku od tri dana dostavi zatraženi podatak.

Rad Povjerenstva

Članak 19.

(1) Nakon što zaprimi zahtjev za utvrđivanje reprezentativnosti iz članka 18. stavka 1. i 2. ovoga Zakona, Povjerenstvo će najkasnije u roku od osam dana utvrditi sadrži li podneseni zahtjev sve propisane podatke.

(2) Ako podneseni zahtjev ne sadrži sve propisane podatke, Povjerenstvo će pozvati podnositelja zahtjeva da ga dopuni u roku od petnaest dana, uz upozorenje da se u slučaju ne udovoljavanja tom pozivu, njegova reprezentativnost u tom postupku neće utvrđivati.

(3) Ako podnositelj zahtjeva svoj zahtjev ne dopuni u roku iz stavka 2. ovoga članka, Povjerenstvo će, u daljnjem roku od osam dana, rješenjem odbaciti zahtjev kao nepotpun.

(4) Ako Povjerenstvo na temelju podnesenog ili dopunjenog zahtjeva utvrdi da podnositelj zahtjeva prema odredbama ovoga Zakona ne ispunjava uvjete za utvrđivanje reprezentativnosti, donijet će u roku od petnaest dana rješenje o odbijanju zahtjeva za utvrđivanje reprezentativnosti.

(5) Protiv rješenja iz stavka 4. ovoga članka žalba nije dopuštena, ali svaka udruga koja je sudjelovala u postupku utvrđivanja reprezentativnosti, može pokrenuti upravni spor pred nadležnim upravnim sudom.

(6) U slučaju iz stavka 5. ovoga članka, nadležni upravni sud donijet će odluku u roku od trideset dana od dana podnošenja tužbe.

Rješenje o utvrđivanju reprezentativnosti udruga za sudjelovanje u tripartitnim tijelima na nacionalnoj razini

Članak 20.

(1) U slučaju utvrđivanja reprezentativnosti na nacionalnoj razini, Povjerenstvo će po isteku roka iz članka 17. stavka 2. ovoga Zakona, u daljnjem roku od trideset dana, a na temelju

utvrđenih podataka, rješenjem utvrditi popis reprezentativnih udruga za sudjelovanje u tripartitnim tijelima na nacionalnoj razini.

(2) Izvršno rješenje iz stavka 1. ovoga članka objavljuje se u narodnim novinama.

(3) Protiv rješenja iz stavka 1. ovoga članka žalba nije dopuštena, ali svaka udruga koja je sudjelovala u postupku utvrđivanja reprezentativnosti, može pokrenuti upravni spor pred nadležnim upravnim sudom.

(4) U slučaju iz stavka 3. ovoga članka, nadležni upravni sud donijet će odluku u roku od trideset dana od dana podnošenja tužbe.

Postupak novog utvrđivanja odnosno preispitivanja utvrđene reprezentativnosti udruga za sudjelovanje u tripartitnim tijelima na nacionalnoj razini

Članak 21.

(1) Protekom roka od pet godina od dana objave u narodnim novinama rješenja iz članka 20. stavka 2. ovoga Zakona, svaka udruga poslodavaca, odnosno udruga sindikata više razine, može zatražiti novo utvrđivanje reprezentativnosti udruga za sudjelovanje u tripartitnim tijelima na nacionalnoj razini.

(2) Postupak preispitivanja utvrđene reprezentativnosti može, i prije isteka roka iz stavka 1. ovoga članka, pokrenuti udruga poslodavaca, odnosno udruga sindikata više razine koja je zastupljena u Gospodarsko-socijalnom vijeću, ako učini vjerojatnim da neka od udruga zastupljenih u Gospodarsko-socijalnom vijeću više ne ispunjava neki od uvjeta iz članka 2., odnosno članka 3. ovoga Zakona.

(3) U zahtjevu za preispitivanje utvrđene reprezentativnosti iz stavka 2. ovoga članka, mora biti obrazložena tvrdnja da neka od udruga koja je zastupljena u tripartitnim tijelima na nacionalnoj razini više ne ispunjava uvjete iz članka 2., odnosno članka 3. ovoga Zakona.

(4) Zahtjev iz stavka 2. ovoga članka podnosi se Povjerenstvu, koje je dužno u roku od petnaest dana o tome obavijestiti udrugu poslodavaca, odnosno udrugu sindikata više razine čija se reprezentativnost preispituje i zatražiti podatke o ispunjavanju osporenog uvjeta te odrediti primjeren rok za dostavu tih podataka.

(5) Na postupak preispitivanja utvrđene reprezentativnosti, na odgovarajući se način primjenjuju odredbe članka 15. do 20. ovoga Zakona.

(6) Nakon završenog postupka preispitivanja utvrđene reprezentativnosti, Povjerenstvo će u roku od petnaest dana donijeti odgovarajuće rješenje.

(7) U postupku iz stavka 2. ovoga članka, preispitivanje utvrđene reprezentativnosti će se provesti samo za udrugu poslodavaca više razine, odnosno udrugu sindikata više razine čija se reprezentativnost u odnosu na određeni uvjet preispituje.

3. Utvrđivanje reprezentativnosti sindikata za kolektivno pregovaranje

Zahtjev za utvrđivanje reprezentativnosti i sastava pregovaračkog odbora sindikata za kolektivno pregovaranje

Članak 22.

(1) Postupak utvrđivanja reprezentativnosti iz članka 8. stavka 1. ovoga Zakona, pokreće se podnošenjem zahtjeva sindikata Povjerenstvu, s navođenjem podatka iz članka 8. stavka 2. ovoga Zakona.

(2) Postupak utvrđivanja sastava pregovaračkog odbora sindikata iz članka 14. ovoga Zakona, pokreće se podnošenjem zahtjeva sindikata Povjerenstvu, uz navođenje podatka o ukupnom broju članova sindikata podnositelja zahtjeva.

(3) Na podatak o ukupnom broju članova sindikata iz stavka 1. i 2. ovoga članka, na odgovarajući način se primjenjuje odredba članka 3. stavka 2. i članka 18. stavka 6. ovoga Zakona.

Rad povjerenstva

Članak 23.

(1) Nakon što zaprimi zahtjev za utvrđivanje reprezentativnosti, odnosno zahtjev za utvrđivanje sastava pregovaračkog odbora iz članka 22. ovoga Zakona, Povjerenstvo će najkasnije u roku od osam dana utvrditi sadrži li podneseni zahtjev sve propisane podatke.

(2) Ako podneseni zahtjev ne sadrži sve propisane podatke, Povjerenstvo će pozvati podnositelja zahtjeva da ga dopuni u roku od osam dana, uz upozorenje da se u slučaju ne udovoljavanja tom pozivu, njegova reprezentativnost, odnosno sastav pregovaračkog odbora neće utvrđivati.

(3) Ako podnositelj zahtjeva, svoj zahtjev ne dopuni u roku iz stavka 2. ovoga članka, Povjerenstvo će u daljnjem roku od osam dana rješenjem odbaciti zahtjev kao nepotpun.

(4) Ako Povjerenstvo na temelju podnesenog ili dopunjenog zahtjeva utvrdi da podnositelj zahtjeva prema odredbama ovoga Zakona ne ispunjava uvjete za utvrđivanje reprezentativnosti, odnosno da nisu ispunjeni uvjeti za utvrđivanje sastava pregovaračkog odbora, donijet će u roku od petnaest dana rješenje o odbijanju zahtjeva za utvrđivanje reprezentativnosti, odnosno sastava pregovaračkog odbora.

(5) Ako Povjerenstvo utvrdi da je zahtjev potpun i da podnositelj zahtjeva ispunjava Zakonom propisane uvjete, Povjerenstvo će u roku od petnaest dana, javnim pozivom objavljenim na mrežnoj stranici ministarstva, pozvati sindikate koji imaju radnike članove zaposlene kod poslodavca ili udruge poslodavaca koji djeluju na razini za koju se utvrđuje reprezentativnost, odnosno sastav pregovaračkog odbora, da u roku od petnaest dana od objave poziva, dostave podatke iz članka 22. ovoga Zakona, uz upozorenje da se u slučaju ne odazivanja tom pozivu, njihova reprezentativnost, odnosno sastav pregovaračkog odbora neće utvrđivati.

(6) Ukupan broj sindikalno organiziranih radnika zaposlenih kod poslodavca ili poslodavaca koji posluju na području, odjeljku ili razini za koju se kolektivno pregovara o sklapanju kolektivnog ugovora iz članka 8. stavka 2. i članka 14. ovoga Zakona, utvrđuje se zbrojem radnika članova svih sindikata koji sudjeluju u tom postupku utvrđivanja reprezentativnosti sindikata, odnosno određivanju sastava pregovaračkog odbora.

Rješenje o utvrđivanju reprezentativnosti sindikata

Članak 24.

(1) U slučaju podnošenja zahtjeva za utvrđivanje reprezentativnosti sindikata za kolektivno pregovaranje, odnosno zahtjeva za određivanje sastava pregovaračkog odbora, Povjerenstvo će u roku od petnaest dana od dana isteka roka iz članka 23. stavka 5. ovoga Zakona, na temelju utvrđenih podataka, rješenjem utvrditi reprezentativnost sindikata, odnosno broj i sastav pregovaračkog odbora za kolektivno pregovaranje te ga dostaviti svim sindikatima koji su sudjelovali u postupku utvrđivanja reprezentativnosti.

(2) Protiv rješenja iz stavka 1. ovoga članka žalba nije dopuštena, ali svaka udruga koja je sudjelovala u postupku utvrđivanja reprezentativnosti, odnosno postupku određivanja broja i sastava pregovaračkog odbora, može protiv tog rješenja pokrenuti upravni spor pred nadležnim upravnim sudom.

(3) U slučaju iz stavka 2. ovoga članka, nadležni upravni sud donijet će odluku u roku od trideset dana od dana podnošenja tužbe.

(4) U slučaju da se odlukom upravnog suda poništi ili izmjeni rješenje iz stavka 1. ovoga članka na temelju kojeg je već sklopljen kolektivni ugovor, taj ugovor prestaje važiti danom pravomoćnosti sudske odluke.

Stranke kolektivnog ugovora

Članak 25.

(1) Stranke kolektivnog ugovora mogu biti, na strani poslodavca, jedan ili više poslodavaca ili njihove udruge, a na strani sindikata, jedan ili više sindikata kojima je utvrđena reprezentativnost u skladu s ovim Zakonom.

(2) Kolektivni ugovor iz stavka 1. ovoga članka, kojeg sklopi jedan ili više reprezentativnih sindikata, bit će važeći samo ako njegovi potpisnici u svom članstvu imaju više od pedeset posto radnika članova od ukupno sindikalno organiziranih radnika kod reprezentativnih sindikata.

(3) Stranke kolektivnog ugovora iz članka 14. stavka 3. ovoga Zakona, mogu biti, na strani poslodavca, Vlada Republike Hrvatske, a na strani sindikata, sindikati koji imaju svoje članove na područjima za koja se kolektivni ugovor sklapa.

(4) Kolektivni ugovor iz stavka 3. ovoga članka, bit će važeći ako ga potpiše najmanje po jedan sindikat iz najmanje tri različita područja prema Nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti za koja se pregovaralo, a koji je u pregovaračkom odboru imao svoga predstavnika.

Postupak novog utvrđivanja reprezentativnosti sindikata za kolektivne pregovore

Članak 26.

(1) Sindikat koji je na razini za koju se pregovara o sklapanju kolektivnog ugovora, ispunio kriterije iz članka 8. stavka 2. ovoga Zakona nakon završetka prethodnog postupka utvrđivanja reprezentativnosti sindikata za kolektivno pregovaranje, može pokrenuti postupak utvrđivanja reprezentativnosti sindikata za kolektivno pregovaranje, ako želi pokrenuti pregovore o izmjenama i dopunama važećeg kolektivnog ugovora, odnosno sklapanja novog kolektivnog ugovora.

(2) Na postupak utvrđivanja reprezentativnosti sindikata za kolektivno pregovaranje, na odgovarajući se način primjenjuju odredbe članka 15. i 16., te odredbe članka 22. do 24. ovoga Zakona.

(3) Ako nakon provedenog postupka novog utvrđivanja reprezentativnosti za kolektivno pregovaranje, reprezentativnim nisu utvrđeni svi sindikati koji su stranke kolektivnog ugovora, prestaje prethodno utvrđena reprezentativnost sindikata.

(4) U slučaju iz stavka 3. ovoga članka, kada nije utvrđena reprezentativnost jednog ili više sindikata stranaka kolektivnog ugovora, odnosno utvrđena je reprezentativnost jednog ili više drugih sindikata, može se kolektivno pregovarati samo o sklapanju novog kolektivnog ugovora.

(5) U slučaju iz stavka 4. ovoga članka, sklapanjem novog kolektivnog ugovora prestaje

važiti prethodno sklopljeni kolektivni ugovor.

Evidencija o reprezentativnim sindikatima

Članak 27.

(1) Na temelju izvršnog rješenja iz članka 20. stavka 1. ovoga Zakona ili pisane obavijesti iz stavka 2. ovoga članka, ministarstvo vodi posebnu evidenciju reprezentativnih udruga sindikata i poslodavaca više razine te reprezentativnih sindikata za kolektivno pregovaranje.

(2) Reprezentativni sindikati dužni su obavijestiti ministarstvo o činjenicama iz članka 7. stavka 1. i 2. ovoga Zakona, radi upisa u evidenciju iz stavka 1. ovoga članka.

(3) Na temelju pisane obavijesti sindikata iz stavka 2. ovoga članka, te izvršnog rješenja Povjerenstva iz članka 24. stavka 1. ovoga Zakona, ministarstvo će izvršiti upis reprezentativnog sindikata, odnosno udruge sindikata u evidenciju iz stavka 1. ovoga članka.

(4) Ministar pravilnikom propisuje obveznike, postupak, sadržaj i rokove dostave obavijesti iz stavka 2. ovoga članka.

V. NADZOR

1. Upravni nadzor

Članak 28.

Upravni nadzor nad primjenom ovoga Zakona obavlja središnje tijelo državne uprave nadležno za rad.

2. Inspekcijski nadzor

Članak 29.

Inspekcijski nadzor nad provedbom ovoga Zakona obavlja tijelo državne uprave nadležno za inspekciju rada.

VI. PREKRŠAJNE ODREDBE

Članak 30.

(1) Novčanom kaznom u iznosu od 20.000,00 do 50.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj pravna osoba:

1) ako ne dostavi obavijest iz članka 27. stavka 2. ovoga Zakona u roku ili u sadržaju propisanom pravilnikom iz članka 27. stavka 4. ovoga Zakona,

2) ako u propisanom roku sindikalnom povjereniku, odnosno sindikalnom predstavniku ne dostavi popis članova sindikata koji su zaposleni kod poslodavca i kojima se na temelju pisane suglasnosti usteže sindikalna članarina (članak 18. stavak 4.),

3) ako na zahtjev Povjerenstva iz članka 21. stavka 4. ovoga Zakona ne dostavi podatke o ispunjavanju osporenog uvjeta,

4) ako uz zahtjev iz članka 22. stavka 1. i 2. ovoga Zakona ne dostavi podatke o ispunjavanju kriterija za utvrđivanje reprezentativnosti sindikata za kolektivno pregovaranje, ili o ukupnom broju članova podnositelja zahtjeva,

5) ako u postupku novog utvrđivanja reprezentativnosti iz članka 26. stavka 2. ovoga Zakona ne dostavi podatke o ispunjavanju kriterija iz članka 8. stavka 2. ovoga Zakona.

(2) Novčanom kaznom u iznosu od 4.000,00 do 6.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka poslodavac fizička osoba i odgovorna osoba pravne osobe.

VII. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 31.

(1) Kolektivni ugovor koji je na snazi, a čiji su potpisnici sindikati kojima nije utvrđena reprezentativnost prema odredbama Zakona iz stavka 1. ovoga članka, mogu se otkazati bez provedbe prethodno ugovorenog postupka za njihovo otkazivanje, ako u roku od petnaest dana od dana poziva poslodavca za pokretanje pregovora o sklapanju novog kolektivnog ugovora, sindikati ne pokrenu postupak utvrđivanja reprezentativnosti sindikata u skladu s ovim Zakonom.

(2) Udruge poslodavaca više razine i udruge sindikata više razine kojima je reprezentativnost za sudjelovanje u tripartitnim tijelima na nacionalnoj razini utvrđena temeljem Zakona o kriterijima za sudjelovanje u tripartitnim tijelima i reprezentativnost za kolektivno pregovaranje (»Narodne novine«, broj 82/12 i 88/12), zadržavaju svoju reprezentativnost za razdoblje propisano tim Zakonom.

(3) Sindikati kojima je do dana stupanja na snagu ovoga Zakona utvrđena reprezentativnost za kolektivno pregovaranje na način i u postupku propisanim Zakonom o kriterijima za sudjelovanje u tripartitnim tijelima i reprezentativnost za kolektivno pregovaranje (»Narodne novine«, broj 82/12 i 88/12), zadržat će svoju reprezentativnost za razdoblje propisano tim Zakonom.

(4) Povjerenstvo koje je imenovano temeljem Zakona o kriterijima za sudjelovanje u tripartitnim tijelima i reprezentativnost za kolektivno pregovaranje (»Narodne novine«, broj 82/12 i 88/12), nastavit će sa svojim radom do imenovanja novog Povjerenstva.

(5) Postupci započeti do dana stupanja na snagu ovoga Zakona, dovršit će se po odredbama Zakona o kriterijima za sudjelovanje u tripartitnim tijelima i reprezentativnost za kolektivno pregovaranje (»Narodne novine«, broj 82/12 i 88/12).

(6) Ministar će u roku od trideset dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona, donijeti pravilnike iz članka 15. stavka 7. i članka 27. stavka 4. ovoga Zakona.

(7) Do donošenja pravilnika iz stavka 6. ovoga članka, primjenjivat će se Pravilnik o iznosu i načinu isplate naknade za rad Povjerenstva za utvrđivanje reprezentativnosti („Narodne novine“ broj 92/12) i Pravilnik o načinu dostave obavijesti za upis u evidenciju reprezentativnih sindikata („Narodne novine“ broj 93/12).

Članak 32.

Danom stupanja na snagu ovoga Zakona prestaje važiti Zakon o kriterijima za sudjelovanje u tripartitnim tijelima i reprezentativnost za kolektivno pregovaranje (»Narodne novine«, broj 82/12 i 88/12).

Članak 33.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u Narodnim novinama.

OBRAZLOŽENJE

Članak 1.

Opća odredba koja definira predmet Zakona koji se istim uređuje, a to je postupak i kriteriji za utvrđivanje reprezentativnosti udruga poslodavaca i sindikata više razine, koje temeljem reprezentativnosti ostvaruju i posebna prava temeljem ovoga Zakona, kriterij i postupak utvrđivanja reprezentativnosti sindikata za kolektivno pregovaranje, a istovremeno jamči nereprezentativnim udrugama nesmetano ostvarivanje njihovih prava na obranu radnih interesa njihovih članova, na organiziranje vlastite administracije i formuliranje njihovih programa aktivnosti te potpunu slobodu udruživanja.

Članak 2.

Propisuje kvantitativne, objektivno utvrdive kriterije reprezentativnosti udruga poslodavaca više razine za sudjelovanje u tripartitnim tijelima na nacionalnoj razini, koja se utvrđuje na temelju ukupnog broja u nju udruženih poslodavaca, ukupnog broja zaposlenih radnika, broja u nju udruženih granskih udruga poslodavaca, broja područnih ureda u županijama, te potrebnih kadrovskih i materijalnih uvjeta za rad.

Članak 3.

Propisuje odgovarajuće jednako vrijedne kvantitativne, objektivno utvrdive kriterije reprezentativnosti udruga sindikata više razine na nacionalnoj razini, koja se utvrđuje na temelju ukupnog broja radnika članova koji plaćaju sindikalnu članarinu, broja u nju udruženih granskih sindikata, broja područnih ureda u županijama, te potrebnih kadrovskih i materijalnih uvjeta za rad. Stavak 2. ovoga članka propisuje način utvrđivanja broja radnika članova sindikata u koji se ubrajaju oni radnici kojima se na temelju pisane suglasnosti od plaće ušteže članarina, koji koriste roditeljske potpore te koji samostalno uplaćuju članarinu.

Članak 4.

Propisuje posebna prava koja ostvaruju reprezentativne udruge sindikata i poslodavaca više razine koje sudjeluju u tripartitnim tijelima na nacionalnoj razini.

Članak 5.

Odredba koja omogućuje osnivanje gospodarsko-socijalnih vijeća na lokalnoj i područnoj (regionalnoj) razini i to sporazumom kojeg zaključuju udruge sindikata i poslodavaca više razine, kojima je utvrđena reprezentativnost za sudjelovanje u tripartitnim tijelima na nacionalnoj razini, a kojim se ujedno treba urediti i postupak, način i sastav tih vijeća.

Članak 6.

Propisuju se posebna prava koja ostvaruju reprezentativni sindikati i udruge sindikata više razine, odnosno udruge poslodavaca i udruge poslodavaca više razine na lokalnoj i područnoj (regionalnoj) razini.

Članak 7.

Propisuje temeljnu reprezentativnost sindikata za kolektivno pregovaranje o sklapanju kolektivnog ugovora, na način da se reprezentativnost podrazumijeva ako je nitko ne osporava. Tako je sindikat koji jedini djeluje na području za koje se kolektivno pregovara reprezentativan, kao i sindikati koji su pisanim sporazumom svih sindikata koji djeluju na području, odnosno na razini za koje se kolektivno pregovara, utvrđeni kao reprezentativni. Pisani sporazum mora sadržavati i podatak o broju radnika članova onih sindikata koji se na temelju toga sporazuma smatraju reprezentativnim, kako bi se za sklopljeni kolektivni ugovor moglo utvrditi da li je važeći ili nije, obzirom da ga moraju potpisati reprezentativni sindikati koji imaju više od 50% radnika članova od ukupnog broja radnika članova svih reprezentativnih sindikata

Članak 8.

Uređuje situaciju kada se svi sindikati ne mogu sporazumjeti o pregovaranju, na način da tada svaki sindikat može pokrenuti postupak utvrđivanja reprezentativnosti sindikata. Ovom se odredbom propisuje kriterij reprezentativnosti sindikata za kolektivno pregovaranje na razini od najmanje 20% radnika članova sindikata u odnosu na ukupnu sindikalnu organiziranost. U broj radnika članova uračunavaju se svi radnici kao i u broj radnika članova u postupku utvrđivanja reprezentativnosti za sudjelovanje u tripartitnim tijelima na nacionalnoj razini.

Članak 9.

Ovom se odredbom uređuje situacija kada utvrđeni reprezentativni sindikati ne mogu postići sporazum o zajedničkom pregovaranju uspostavom zajedničkog pregovaračkog odbora, te se u tom slučaju propisuje da svaki reprezentativni sindikat ima pravo sudjelovanja u radu pregovaračkog odbora razmjerno broju radnika članova u odnosu na broj ukupno organiziranih radnika, najmanje s jednim predstavnikom, osim ako se drukčije ne dogovore. Međutim, dok reprezentativni sindikati ne postignu dogovor o sastavu svog pregovaračkog odbora i o tome pisano ne obavijeste poslodavca, kolektivni pregovori ne mogu početi (članak 11. stavak 1.) Stavkom 3. se propisuje najveći broj članova pregovaračkog odbora sindikata, odnosno 11 članova, te se reprezentativni sindikati obvezuju omogućiti i nereprezentativnim sindikatima iznošenje stavova i prijedloga za zaštitu interesa njihovih članova.

Članak 10.

Ovom se odredbom trajanje utvrđene reprezentativnosti sindikata, odnosno njihove zastupljenosti u pregovaračkom odboru veže uz razdoblje na koje je sklopljen kolektivni ugovor, a samo ako se tijekom toga razdoblja žele pokrenuti pregovori o sklapanju novog kolektivnog ugovora ili to želi pokrenuti sindikat koji je počeo djelovati nakon dovršenog prethodnog postupka utvrđivanja reprezentativnosti, potrebno je ponovno utvrditi reprezentativnost sindikata na način propisan Zakonom.

Članak 11.

Ovom se odredbom rješava pitanje trenutka pokretanja pregovora, kada se reprezentativni sindikati ne mogu pisano dogovoriti o svom pregovaračkom odboru (članak 9. stavak 1.) te do tada nema ni pregovora, ali ujedno omogućava da se tijekom važenja kolektivnog ugovora može

pregovarati o izmjenama i dopunama toga kolektivnog ugovora sa sindikatima čija je reprezentativnost, odnosno zastupljenost u pregovaračkom odboru za sklapanje toga kolektivnog ugovora utvrđena. Kada je isteklo važenje kolektivnog ugovora, pregovarati se može samo o novom kolektivnom ugovoru, za čije pregovore je potrebno utvrditi reprezentativnost sindikata, odnosno utvrditi pregovarački odbor. U svim slučajevima kada u novim postupcima reprezentativnim budu utvrđeni neki drugi sindikati, može se pregovarati samo o novom kolektivnom ugovoru, čijim sklapanjem, po sili zakona prestaje važiti prethodni.

Članak 12.

Propisuje razine za koje se kolektivno pregovara i sklapa kolektivni ugovor, vežući isto uz njegovu primjenu na radnike jednog poslodavca, odnosno radnike udruge poslodavaca. Primjena područja odnosno odjeljka prema Nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti zadržano je i utvrđuje se samo za pregovore o sklapanju kolektivnog ugovora koji će se primjenjivati za službenike i namještenike u državnim i javnim službama.

Članak 13.

Propisuje pregovaračke odbore poslodavca kada se kolektivno pregovara o sklapanju kolektivnih ugovora kojima se ugovaraju prava zaposlenih za koja se sredstva osiguravaju u državnom proračunu, odnosno u proračunima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave. U tom slučaju kolektivnog pregovaranja za državne i javne službe, pregovarački odbor na strani poslodavca mora biti imenovan, odnosno za to ovlašten od strane Vlade Republike Hrvatske, odnosno tijela koje je za to ovlašteno statutarnim dokumentima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave. U cilju ujednačavanja materijalnih prava zaposlenih u svim javnim službama, te i zaposlenih u ustanovama s javnim ovlastima, propisuje se da o sklapanju kolektivnog ugovora kojim se ugovaraju prava zaposlenih u javnim ustanovama koje je osnovala Republika Hrvatska posebnim propisom, reprezentativni sindikati mogu pregovarati o sklapanju kolektivnog ugovora samo s pregovaračkim odborom kojeg imenuje ili za to ovlasti ministar nadležan za obavljanje poslova upravnog nadzora nad radom te javne ustanove.

Članak 14.

Uvažavajući specifičnosti državnih i javnih službi, za koje se sredstva za materijalna prava radnika osiguravaju u Državnom proračunu i koji za temeljne kolektivne ugovore pregovaraju s pregovaračkim odborom Vlade Republike Hrvatske, ovim se člankom propisuje isti način utvrđivanja pregovaračkog odbora sindikata putem Povjerenstva. Za državne službe se pregovarački odbor utvrđuje razmjerno broju radnika članova sindikata koji sudjeluju u postupku utvrđivanja pregovaračkog odbora u odnosu na broj ukupno organiziranih radnika na području državnih službi, do najviše 11 članova. Za pregovore o temeljnom kolektivnom ugovoru za javne službe, pregovarački odbor sindikata se utvrđuje na način da svako područje prema Nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti bude zastupljeno s jednim članom, predstavnikom sindikata koji ima na tom području najveći broj radnika članova, a preostali članovi se utvrđuju prema razmjernom broju radnika članova sindikata koji sudjeluju u postupku utvrđivanja pregovaračkog odbora u odnosu na broj ukupno sindikalno organiziranih radnika, također do najviše do 11 članova. Temeljni kolektivni ugovor za javne službe, koji se primjenjuje na raznim područjima na kojima je vrlo velika razlika kako broja zaposlenih tako i broja sindikalno organiziranih radnika, bit će

važeci ako ga potpiše najmanje jedan sindikat iz svakog područja za koje se pregovaralo i koji je u pregovaračkom odboru imao svog predstavnika.

Članak 15.

Propisuje nadležnost, sastav, imenovanje i uvjete rada neovisnog tijela za utvrđivanje reprezentativnosti, odnosno Povjerenstva, te stvara normativne pretpostavke za osiguranje sudske zaštite protiv odluka Povjerenstva pokretanjem upravnog spora i ovlašćuje ministra nadležnog za rad da provedbenim propisom propiše iznos naknade i način isplate naknade za rad Povjerenstva.

Članak 16.

Povjerenstvu propisuje mogućnost provjere svih relevantnih podataka na temelju koji se utvrđuje reprezentativnost uvidom u dostupne izvore službenih podataka, ali i putem tijela nadležnog za inspekciju rada, koja je tada iste dužna provjeriti u kratkom roku od petnaest dana.

Članak 17.

Ova odredba propisuje način pokretanja postupka utvrđivanja reprezentativnosti udruga sindikata i poslodavaca više razine za sudjelovanje u tripartitnim tijelima na nacionalnoj razini.

Članak 18.

Propisuje obvezni sadržaj kojeg treba sadržavati podneseni zahtjev udruga sindikata i poslodavaca više razine za utvrđivanje reprezentativnosti za sudjelovanje u tripartitnim tijelima na nacionalnoj razini.

Članak 19.

Propisuje način rada Povjerenstva, vrstu upravnih akata koje tijekom postupka može donijeti, rokove postupanja Povjerenstva i sudionika postupka i osigurava sudsku zaštitu putem upravnog spora.

Članak 20.

Propisuje obvezu Povjerenstva da rješenjem utvrdi popis reprezentativnih udruga sindikata i poslodavaca više razine za sudjelovanje u tripartitnim tijelima na nacionalnoj razini, obvezu objavljivanja rješenja u Narodnim novinama i osigurava sudsku zaštitu u upravnom sporu.

Članak 21.

Propisuje rokove i uvjete novog utvrđivanja reprezentativnosti udruga sindikata i poslodavaca više razine za sudjelovanje u tripartitnim tijelima na nacionalnoj razini, koja se u pravilu može tražiti svake pete godine, a iznimno i prije, ako se pojavi opravdana sumnja da neka od udruga više razine ne ispunjava neke od propisanih uvjeta reprezentativnosti. U ovom postupku ponovnog utvrđivanja reprezentativnosti, provodi se postupak samo u odnosu na onu udrugu čija je reprezentativnost dovedena u pitanje i to samo u odnosu na osporeni uvjet, a što sve znatno pojednostavljuje postupak.

Članak 22.

Propisuje način pokretanja postupka utvrđivanja reprezentativnosti sindikata, odnosno utvrđivanja pregovaračkog odbora za kolektivno pregovaranje o sklapanju kolektivnog ugovora, podnošenjem dokumentiranog zahtjeva sa svim podacima potrebnim za ocjenu udovoljavanju propisanih kriterija reprezentativnosti te definira na koji će se način utvrđivati podaci o ukupnom broju radnika sindikata zaposlenih kod poslodavaca koji djeluju na području za koje se kolektivno pregovara o sklapanju kolektivnog ugovora.

Članak 23.

Uređuje postupak utvrđivanja reprezentativnosti sindikata odnosno utvrđivanja pregovaračkog odbora sindikata, javnog pozivanja sindikata na podnošenje podataka o kojima ovisi i vrsta odluke koju će Povjerenstvo donijeti e kriteriji reprezentativnosti, te definira na koji će se način utvrđivati podaci o ukupnom broju radnika sindikata zaposlenih kod poslodavaca koji djeluju na području za koje se kolektivno pregovara o sklapanju kolektivnog ugovora.

Članak 24.

Propisuje obvezu i rokove u kojem Povjerenstvo rješenjem utvrđuje reprezentativnost sindikata odnosno pregovarački odbor sindikata i osigurava sudsku zaštitu u upravnom sporu.

Članak 25.

Propisuje tko mogu biti stranke kolektivnog ugovora, odnosno da to mogu na strani poslodavca biti poslodavac ili udruga poslodavaca, a na strani radnika reprezentativni sindikat ili sindikati, a da će kolektivni ugovor biti važeći ako ga potpišu reprezentativni sindikat ili sindikati koji u svom članstvu imaju najmanje 50% radnika članova od ukupno sindikalno organiziranih radnika u reprezentativnim sindikatima. Za temeljni kolektivni ugovor u javnim službama se propisuje da je na strani poslodavaca stranka Vlada Republike Hrvatske, a na strani radnika sindikati koji su u pregovaračkom odboru imali svog predstavnika, ali će taj kolektivni ugovor biti važeći ako ga potpiše najmanje po jedan sindikat iz najmanje tri različita područja prema Nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti za koja se pregovaralo, a koji je u pregovaračkom odboru imao svoga predstavnika.

Članak 26.

Uređuje pitanje rokova i uvjeta za novo utvrđivanje reprezentativnosti sindikata za kolektivno pregovaranje u slučajevima kada nakon završenog postupka utvrđivanja reprezentativnosti na području za koje se kolektivno pregovara o sklapanju kolektivnog ugovora započne s djelovanjem novi sindikat. Također rješava problem u slučaju promjena reprezentativnosti na strani potpisnika kolektivnog ugovora, kada novi reprezentativni sindikati, koji nisu potpisnici važećeg kolektivnog ugovora ne mogu ugovarati izmjene i dopune kolektivnog ugovora, već samo novi kolektivni ugovor, čijim sklapanjem po sili zakona prestaje važiti prethodni.

Članak 27.

Propisuje način vođenja evidencije o reprezentativnim sindikatima te obveznike dostave podataka i sadržaj i rokove za dostavu istih.

Članak 28.

Odredba koja propisuje da upravni nadzor nad primjenom Zakona obavlja središnje tijelo državne uprave nadležno za rad, odnosno sada Ministarstvo rada i mirovinskoga sustava.

Članak 29.

Odredba koja inspekcijski nadzor nad provedbom Zakona povjerava tijelu državne uprave nadležnom za inspekciju rada.

Članak 30.

Propisuje prekršajne odredbe za kršenje propisanih obveza po ovom Zakonu.

Članak 31.

Prijelazna odredba kojom se rješava moguć problem oko pokretanja kolektivnih pregovora od strane poslodavaca, a za što je neophodno imati utvrđenu reprezentativnost sindikata, s obzirom da se pregovarati može samo s reprezentativnim sindikatima. U slučaju da sindikati nisu zainteresirani za kolektivno pregovaranje te uopće ne žele podnijeti zahtjev za utvrđivanje svoje reprezentativnosti jer imaju važeći kolektivni ugovor koji se ne može otkazati bez prethodnih pregovora o njegovim izmjenama i dopunama, bez pokretanja postupka reprezentativnosti sindikati mogu blokirati pregovore, ali i onemogućiti otkaz važećeg kolektivnog ugovora. Stoga ova odredba omogućuje poslodavcu koji želi pokrenuti pregovore tijekom važenja kolektivnog ugovora, kojeg su potpisnici sindikati kojima nije utvrđena reprezentativnost, da otkáže taj kolektivni ugovor bez provedbe prethodno ugovorenog postupka za njegovo otkazivanje, ako u roku od 15 dana od njegovog poziva za kolektivne pregovore, niti jedan od sindikata ne pokrene postupak utvrđivanja reprezentativnosti. Istom se određuje rok za donošenje provedbenih propisa, a do čijeg će se donošenja primjenjivati važeći Pravilnici.

Članak 32.

Prijelazna odredba, kojom se danom stupanja na snagu, izvan snage stavlja Zakon o kriterijima za sudjelovanje u tripartitnim tijelima i reprezentativnost za kolektivno pregovaranje (»Narodne novine«, broj 82/12 i 88/12).

Članak 33.

Određuje se stupanje na snagu ovoga Zakona.